

Сучасний кабінет математики – простір діяльній співпраці, де створено оптимальні умови для організації освітнього процесу та реалізації завдань, визначених Державним стандартом базової середньої освіти з математики; поєднано використання всіх видів навчального-методичного забезпечення та технічного обладнання.

Наявність обладнаного сучасного навчального

кабінету математики сприяє забезпеченню оптимальних умов для організації освітнього процесу з математики та реалізації завдань, визначених Державним стандартом базової середньої освіти [1].

Навчальний кабінет математики, із позиції діяльній підходу, – ресурс навчання та розвитку учня засобами навчального предмету.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Державний стандарт базової середньої освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>.
2. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80/conv#n8>.
3. Положення про навчальні кабінети з природничо-математичних предметів загальноосвітніх навчальних закладів. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0044-13#Text>.
4. Положення про електронні освітні ресурси. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/Re22007?an=1>.
5. Правила пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1229-16#Text>.
6. Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1111-20#Text>.
7. Типовий перелік обладнання для навчальних кабінетів та STEM-лабораторій. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0410-20#Text>.

О. ЧЕРНИХ

ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕЧНОЇ ПОВЕДІНКИ УЧНІВ В ІНТЕРНЕТ-МЕРЕЖІ

Інтернет простір став вагомою частиною життя сучасних дітей, формує їх смаки, уподобання, стиль мислення. Можливості швидкого доступу до інформації через активне використання для виходу в Інтернет-мережу смартфонів і планшетів учнями, які ще не мають навичок критичного до неї ставлення, часто формує у них викривлену картину світу і відчуття всюдозволеності, перетворює на жертви шахрайства і маніпуляцій у кіберпросторі. Постійне збільшення часу перебування дітей в Інтернеті через введення військового стану та карантинних обмежень, послаблення контролю з боку дорослих ще більше підвищує ці ризики.

Небезпеки систематично переслідують учнів в Інтернеті, а саме, доступ до сайтів, що не призначені для перегляду неповнолітніми. Часто

діти можуть мати доступ до матеріалів чи відео, які зображають насильство, приниження почуття гідності, порушення прав людини, провокуючи тим самим почуття ненависті у дітей. Загроза виникає також, коли діти контактують з незнайомими людьми через чати, системи миттєвих повідомлень, електронну пошту. Кількість зловмисників, які використовують подібні методи знайомств для того, щоб дізнатися у дитини інформацію особистого характеру, постійно збільшується. Оскільки реєстрація в Інтернеті проходить анонімно, часто під виглядом підлітка може ховатися шахрай чи збоченець, що може спричинити моральну шкоду дитині через Інтернет, а інколи, в приватній зустрічі, і фізичну.

В мережі Інтернет дитину можуть умовити надати інформацію про себе: ім'я, прізвище, адреса, вік, фотокартка. Навіть якщо подібна інформація запитується джерелом, що заслуговує на довіру (організація, навчальний центр), такі дані мають надаватися неповнолітнім лише за згодою батьків. Повсяк час виникають загрози порушення конфіденційності та онлайн-недоторканності приватного життя; експлуатації довіри; кіберагресії, кібербулінгу, залякування, розпалювання ненависті та нетерпимості, тролінгу; жорстоких й азартних ігор.

В учнів часто виникають проблеми технологічного характеру. Так, незнання дитини може призвести до неусвідомленого завантаження файла чи небезпечного коду, що призведе до потрапляння комп'ютерного вірусу.

Актуальними зараз є також питання, пов'язані з покупками та фінансовими витратами, що несуть загрози матеріальному благополуччю, пов'язані з використанням Інтернету до яких можна віднести такі: придбання товару низької якості; втрата коштів; пошкодження програмного забезпечення комп'ютера; піратство; Інтернет-злочинність, Інтернет-шахрайство; різні форми Інтернет-маркетингу.

Виникають і загрози фізичному благополуччю дитини, пов'язані з використанням Інтернету, до яких можна віднести такі: біль у спині, хронічний головний біль, запаморочення (виникають від тривалого користування комп'ютером), зниження концентрації уваги; порушення сну, зневага харчуванням, заподіяння шкоди собі чи іншим, суїцид.

Не можна ігнорувати небезпеки соціальному благополуччю, а саме: підвищена збудженість і депресивні стани; перешкода для виконання домашніх справ; зменшення часу спілкування в реальному світі; залежність.

Усі перераховані вище ризики та небезпеки не є вичерпними, постійно оновлюються та здатні негативно вплинути на фізичне, емоційне та психологічне благополуччя дитини.

З огляду на сказане, необхідно формувати компетентності дітей, батьків та педагогічних працівників щодо безпечної поведінки учнів в мережі Інтернет, критичне мислення під час сприйняття інформації та вчити правилам інформаційної гігієни, щоб запобігти впливу подібних ризиків та потраплянню дітей в

небезпечні ситуації.

Позитивне спілкування між родиною та закладом освіти сприяє попередженню потрапляння дітей в небезпечні ситуації в цифровому середовищі, вчасному їх виявленню та реагуванню. Таке спілкування позитивно впливає на всіх учасників освітнього процесу. Зокрема, залучення батьків до освітнього процесу сприяє їхній обізнаності щодо необхідної допомоги та підтримки дитині. Таке залучення позитивно впливає на академічну успішність, рівень мотивації учнів до навчання, поведінку, ставлення до домашніх завдань та закладу освіти в цілому. Для залучення батьків та їх інформування заклад освіти може використовувати дошки оголошень для батьків, оголошення на вході в заклад освіти, телефонний зв'язок, електронну пошту, сайт закладу освіти, месенджери тощо. Тісні контакти з батьками також сприяють обізнаності педагогічних працівників щодо потреб дитини та особливостей родинного середовища, що є цінною інформацією для організації освітнього процесу в найкращий для дитини спосіб.

Зрозуміло, що відповідальність за безпеку дітей в глобальній мережі, головним чином, лежить на батьках. Перед дозволом дітям входити в мережу Інтернет варто встановити деякі правила, з якими має погодитися і дитина. Пропонуємо декілька рекомендацій, як зробити відвідування Інтернету для дітей повністю безпечним:

1. Відвідувати мережу разом з дітьми та закликати дітей розповідати про свій досвід користування Інтернетом. Будувати відкриті та довірливі стосунки з дитиною щодо використання технологій: підтримувати спілкування, давати поради. Дитина має знати, що дорослий поруч і готовий допомогти.

2. Говорити з дитиною про безпеку в Інтернеті та допомагати розвивати критичне мислення, учити робити аргументований вибір та нести відповідальність за його результати. Проста заборона використання гаджетами може призвести до втрати довіри дитини до дорослого, приховування нею своїх захоплень.

3. Привчати дитину розповідати вам про все, що їх турбує в Інтернеті. Разом з дитиною переглядати матеріали на її улюблених веб-сайтах та грати в її улюблені Інтернет-ігри. Це допоможе краще зрозуміти інтереси дитини, її захоплення та причини такого вибору. Також це може стати

приводом для невимушеного початку розмови про безпеку в Інтернеті.

4. Підвищувати самооцінку дитини, дозволяти дитині самостійно робити вибір і бути відповідальним за нього, вчити моделям поведінки із негативним досвідом в Інтернеті.

5. Заохочувати користуватись гаджетами в зонах видимості дорослих. Це допоможе тримати під контролем, з ким ваша дитина контактує в Інтернеті через телефон, планшет, смарт-телевізор, ігрову приставку та інші пристрої, підключені до Інтернету.

6. Встановлювати часові межі користування гаджетами, щоб балансувати час, проведений в режимі онлайн та офлайн.

7. Контролювати додатки, ігри, веб-сайти, чати та соціальні мережі, якими користується дитина, їх відповідність віку дитини.

8. Встановлювати на гаджети дитини батьківський контроль, вимикати можливість спілкування або обміну повідомленнями в онлайн-чатах та функцію «поділитися розташуванням» у налаштуваннях додатків чи ігор, оскільки це може наразити дитину на небезпеку у вигляді небажаного контакту чи розкрити її фізичне місце розташування.

9. Перевіряти налаштування приватності в іграх та соціальних мережах, якими користується дитина, наявності в її профілі ввімкнених налаштувань приватності. Обмежити коло осіб, які можуть контактувати з дитиною та просити дитину радитись, перш ніж додавати нових друзів.

10. Бути уважними до ознак страху чи тривоги, зміни поведінки, режиму сну та апетиту. Спостерігати, як дитина будує контакти зі світом: якщо більше сидить у гаджетах, замкнута й не може описати свій стан; не знаходить слова, щоб розповісти про свої почуття та проведений день; якщо наживо не спілкується, не ходить у гості, слухає депресивну музику; має відсторонений погляд, апатію, дитина млява, має поганий апетит, не має інтересу в очах – у такому разі треба звертатися до фахівців, а також повідомляти дитині, куди вона може, у разі потреби, звернутись по допомогу. Важливо рахуватися з почуттями підлітка і не заперечувати їх, треба легалізувати ці почуття і дати дитині зрозуміти, що її приймають і про це можна говорити в родині.

11. Наполягати на тому, щоб діти ніколи не надавали свою адресу, номер телефону або іншу особисту інформацію незнайомим людям.

12. Навчати дітей поважати інших в Інтернеті. Переконайтесь, що вони знають про те, що правила гарної поведінки діють всюди – навіть у віртуальному світі. Розвивати соціальні й емоційні навички, такі як: повага, емпатія, критичне мислення, відповідальна поведінка та психологічна стійкість.

13. Наполягати на тому, щоб діти поважали власність інших в Інтернеті. Поясніть, що незаконне копіювання чужої роботи – музики, комп'ютерних ігор та інших програм є крадіжкою.

14. Пояснити дітям, що їм не варто зустрічатися з людьми, з якими вони познайомилися в Інтернеті. Тому що ці люди насправді можуть бути не тими, за кого вони себе видають.

15. Навчити дітей, що не все, що вони бачать в Інтернеті чи про що читають є правдою. Привчити їх запитувати у вас, якщо вони в чомусь не впевнені.

У разі виявлення, що дитина стала жертвою будь-яких проявів насильства чи експлуатації, вербування чи маніпуляцій в цифровому просторі, варто одразу звернутись до Національної поліції України та надіслати повідомлення про правопорушення до департаменту кіберполіції Національної поліції України.

Учні повинні знати, які загрози можуть виникати під час користуванням глобальної мережі і чітко розуміти, що потрібно робити, щоб уникнути цих небезпек і загроз. Необхідно формувати у дітей навички онлайн культури. Дітям варто користуватися правилами, які допоможуть безпечно працювати в Інтернеті:

1. Слід пам'ятати, що в Інтернеті ти спілкуєшся з людиною, постав себе на місце людини, з якою говориш.

2. Відстоюй свою точку зору, але не ображай своїх співрозмовників. Коли спілкуєшся в Інтернеті, можна дуже легко помилитися в тлумаченні слів свого співрозмовника. Коли ти зв'язуєшся з ким-небудь, пам'ятай, що твої слова фіксуються.

3. Дотримуйся етики спілкування. Поважай час і можливості інших. Коли, наприклад, ти надсилаєш електронну пошту або спілкуєшся в Інтернеті, ти фактично претендуєш на чийсь час. І тоді ти відповідаєш за те, щоб адресат не витратив цей час марно.

4. Не давай ніякої особистої інформації (адресу, номер телефону, номер школи, місце роботи, опис квартири тощо). Не надсилай свої фотокартки чи

фотокартки родичів незнайомим особам.

5. Отримуючи інформацію, яка змусить почуватися некомфортно, припини розмову та повідом про це людям, яким ти довіряєш. Слід обов'язково повідомляти батьків, старших друзів у разі отримання інформації, що змусить почуватися некомфортно чи має характер залякування.

6. Не здійснюй фінансові операції через мережу Інтернет без нагляду дорослих.

7. Не погоджуйся на зустрічі з незнайомими людьми, чи здійснюй це лише в громадських місцях та в присутності батьків чи когось з дорослих.

8. Розмовляй зі своїми батьками про правила користування Інтернетом, включаючи те, «куди я можу заходити, що я можу робити, коли я можу виходити в онлайн і як довго я можу перебувати в онлайні».

9. Пам'ятай, що не все, що ти бачиш в Інтернеті чи про що читаєш – є правдою. Будь яку інформацію потрібно аналізувати та перевіряти. Якщо в тебе щось викликає сумніви, спитай у батьків або вчителів, де ще можна знайти інформацію по даному питанню.

І завжди пам'ятай, що спілкування через Інтернет ніколи не замінить живого спілкування з рідними та друзями!

Отже, інформаційна безпека стосується захисту життєвоважливих інтересів людини, суспільства і навіть держави. Неправдива, неповна, невчасна інформація може нанести шкоду. Особливо вразливі у цьому контексті діти. Тому лише спільна робота батьків, педагогів освітнього закладу та самих дітей допоможе мінімізувати ризики і загрози, які виникають під час користування мережею Інтернет.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безпечне користування сучасними інформаційно-комунікативними технологіями / О. Удалова, О. Швед, О. Кузнєцова [та ін.]. – К.: Україна, 2010. – 72 с.
2. Виховання культури користувача Інтернету. Безпека у всесвітній мережі: Навчально-методичний посібник / А. Кочарян, Н. Гущина. – К., 2011. – 100 с. http://old.mon.gov.ua/images/newstmp/2011/18_02/3/4press.pdf.
3. Діти в Інтернеті: як навчити безпеці у віртуальному світі: посібник для батьків / І. Литовченко, С. Максименко, С. Болтівець [та ін.]. – К.: ТОВ «Видавничий будинок «Аванпост-Прим»», 2010. – 48 с. <http://online-bezpeka.kyivstar.ua>.
4. Закон України «Про кібернетичну безпеку України» // Відомості Верховної Ради України, 2017. № 45. ст.403.
5. Довгань О.Д., Тарасюк А.В. Глобальна культура кібербезпеки в системі запобігання кіберзлочинності в Україні. Інформація і право. 2018. № 3(26). С. 94-103.
6. Черних О.О. Керівництво із соціально-педагогічного супроводу формування безпечної поведінки підлітків в Інтернеті : навч.-метод. посібн. Київ: ТОВ «Компринт», 2017. 104 с.

ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

Т. ІГІНА

МНЕОТЕХНІКА ЯК ТЕХНОЛОГІЯ ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ ДОШКІЛЬНИКІВ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

Проблема засвоєння інформації та розвитку зв'язного мовлення дітей дошкільного віку сьогодні турбує широке коло педагогічних працівників дошкільної освіти. Давно встановлено, що в дошкільному віці виявляються істотні

відмінності в рівні засвоєння інформації та мовлення дітей. Це показує і наш досвід педагогічної діяльності. Тому пошуки технологій ефективного засвоєння інформації та розвитку зв'язного мовлення дошкільників стало нагальною